

РОЗДІЛ 22: САТЕЛІТНІ РАХУНКИ ВВЕДЕННЯ

22.01 У цій главі дається попередня інформація щодо сателітних рахунків. В ній описується, як можна використати центральну основу в якості блоків для побудови системи, яка б могла задовольняти багатьом важливим потребам щодо даних.

22.01 За допомогою сателітних рахунків можна розробити чи модифікувати таблиці та рахунки в центральній основі для забезпечення певних потреб щодо даних.

22.01 Центральна основа складається з наступного:

-) Інтегровані економічні рахунки (рахунки інституційних секторів), які надають уявлення про економічні потоки та залишки;
-) Основа «ресурси-використання», що надає огляду ресурсів та використання товарів та послуг в поточних та постійних цінах;
-) Таблиці, що пов'язують галузеву інформацію в основі «ресурси-використання» з рахунками інституційних секторів;
-) Таблиці щодо витрат за функціями органів державного управління, домогосподарств та корпорацій;
-) Таблиці щодо населення та зайнятості.

Ці рахунки й таблиці можуть складатися на щорічній або щоквартальній основі, а також мати національний чи регіональний рівень.

22.01 Сателітні рахунки можуть задовольняти певним потребам щодо даних шляхом рекласифікації концепцій центральної основи чи шляхом надання додаткової інформації, такої як грошові потоки та запаси. Вони можуть відрізнятися від центральних концепцій. Зміна концепцій може поліпшити зв'язок з економічними теоретичними концепціями, такими як соціальні витрати та трансакційні витрати, адміністративними концепціями, такими як оподатковуваний дохід чи прибутки за бухгалтерським обліком, та політичними концепціями, такими як стратегічні галузі, економіка знань та бізнес-інвестиції, що використовуються в національній чи європейській економічній політиці. У таких випадках у допоміжній системі буде наявна таблиця, що показує взаємозв'язок між її основними агрегованими показниками та показниками центральної основи

22.01 Сателітні рахунки можуть варіюватися від простих таблиць до розширеного набору рахунків. Сателітні рахунки можуть складатися та поширюватися на щорічній або щоквартальній основі. Для інших допоміжних рахунків більш доцільним є використання виробництва за більш тривалі проміжки часу, наприклад, один раз на п'ять років.

22.01 Сателітні рахунки можуть мати різні ознаки:

-) Посилання на функції, як у функціональних допоміжних рахунках;
-) Посилання на галузі чи товари, які є одним видом спеціальних рахунків галузі);
-) Посилання на інституційні сектори, які є другим типом спеціальних рахунків галузі;
-) Розширення за допомогою фізичних чи інших негрошових даних;
-) Додаткова інформація;
-) Використання додаткових концепцій;
-) Модифікація деяких основних концепцій;
-) Використання моделювання чи включення експериментальних результатів.

Для конкретного допоміжного рахунку можуть застосовуватися одна чи кілька ознак, наведених вище. Це відображено в таблиці 22.1.

Таблиця 22.1 Огляд допоміжних рахунків та їх основних ознак

	Всім ознак допоміжних рахунків								
		Спеціальні рахунки галузі							
	Функціональні рахунки	Посилання на галузі чи товари	Посилання на інституційні сектори	Включення негрошових даних	Додаткові дані	Додаткові концепції	Різні основні концепції	Експериментальні результати та більш інтенсивне використання моделювання	Частина програми передач ЄС
1. Сателітні рахунки, описані в цій главі									
Сільське господарство		X			X	X			X
Охорона природи	X	X		X	X	X	X	X	X
Охорона здоров'я	X	X		X	X		X		X
Домогосподарства, виробництво			X	X	X		X	X	
Праця та матриця соціальних рахунків		X	X	X	X				
Продуктивність та зростання		X		X	X	X	X	X	X
Дослідження і розробка	X	X		X	X		X	X	
Соціальний захист	X			X	X				X
Туризм	X	X		X	X	X			
2. Сателітні рахунки, описані в інших главах									

Платіжний баланс			X		X				X
Державні фінанси			X		X	X			X
Грошово-кредитна та фінансова статистика і потік коштів			X		X	X			X
Додаткова пенсійна таблиця			X		X	X	X	X	X
<i>3. Приклади інших допоміжних рахунків в міжнародних стандартах чи в програмі передачі даних ЄС</i>									
Корпоративна діяльність			X		X				
Неформальний сектор					X			X	
Некомерційні організації			X		X			X	
Державний сектор			X		X				
Таблиці податкових надходжень			X		X				X

22.01.1 У цій главі розглядаються ознаки допоміжних рахунків та коротко описуються наступні дев'ять різних допоміжних рахунків:

-) Сільськогосподарські рахунки;
-) Рахунки охорони природи;
-) Рахунки охорони здоров'я;
-) Рахунки виробництва домашніх господарств;
-) Рахунки праці та соціальні матриці;
-) Рахунки продуктивності та зростання;
-) Рахунки досліджень і розробок;
-) Рахунки соціального захисту;
-) Рахунки туризму.

В інших главах міститься опис інших допоміжних рахунків, як-от платіжний баланс, державна фінансова статистика, монетарно-фінансова статистика та додаткова пенсійна таблиця.

У СНР 2008 року детально описуються декілька допоміжних рахунків, які тільки коротко згадуються в ЄСР 2010. В ній можна знайти наступні приклади:

- а) СНР 2008 Глава 21 «Рахунки корпоративної діяльності»;
- а) СНР 2008 Глава 22 «Рахунки державного сектору»;
- а) СНР 2008 Глава 23 «Рахунки некомерційних організацій»; і
- а) СНР 2008 Глава 25 «Рахунки неформального сектору».

Для міжнародного порівняння обсягів і структури податків таким організаціям як ОЕСР, МВФ і Євростат надається національна статистика податкових надходжень. Концепція та дані повністю пов'язані з концепцією та даними національних рахунків. Статистика податкових надходжень є прикладом національного допоміжного рахунку.

Це приклади усталених допоміжних рахунків, оскільки вони підпорядковуються міжнародним стандартам чи вже є частиною міжнародної програми передачі. Сателітні рахунки, складені в різних країнах, свідчать про важливість і корисність допоміжних рахунків, як-от:

- а) Рахунки культурного та творчого сектору, що показують економічну значимість культурного та творчого секторів;
- а) Рахунки освіти, що показують економічну значимість надання, використання та фінансування освіти;

а) Енергетичні рахунки, що показують економічну значимість різних видів енергії та їх зв'язок з імпортом, експортом та державними податками й субсидіями; а) Рахунки рибного та лісового господарства, що показують їх економічну значимість для країни та регіонів; а) Рахунки ІКТ, що показують ресурси й використання основних ІКТ-товарів та їх виробників; а) Перерозподіл за допомогою рахунку державних витрат, що показує групи населення, що отримують державні витрати на освіту, охорону здоров'я, культуру і житло; а) Рахунки житлового будівництва, що показують економічну значимість житлового будівництва для країни та регіонів; а) Рахунки безпеки життєдіяльності, що показують державні і приватні витрати на забезпечення безпеки життєдіяльності; а) Спортивні рахунки, що показують економічну значимість спорту; а) Рахунки щодо використання води, що показують взаємодію між фізичною системою водопостачання та економікою на національному рівні та рівні річкових басейнів.

22.01 Основна група допоміжних рахунків має функціональний підхід. В цій главі описуються різні функціональні класифікації.

22.01 Широкий спектр допоміжних рахунків показує, що національні рахунки використовуються як орієнтир для різних статистичних показників. Вони також ілюструють переваги і недоліки центральної структури. Застосовуючи такі концепції, класифікації та презентації, як таблиці ресурсів і використання центральної основи до широкого кола питань, проявляється гнучкість та актуальність підходу допоміжних рахунків для даних тем. У той же час доповнення, перегруповування та концептуальні модифікації ілюструють обмеження центральної основи в дослідженні цих питань. Наприклад, екологічні рахунки дозволяють розширити центральну основу і враховувати зовнішні екологічні фактори, а рахунки виробництва домашніх господарств дозволяють розширити межі виробництва й включити неоплачені послуги домашніх господарств. Таким чином, вони демонструють, що концепції центральної основи щодо продукту, доходу та споживання не є повною мірою добробуту.

22.01 До основних переваг допоміжних рахунків відноситься наступне:

-) Вони ґрунтуються на наборі чітких визначень;
-) Застосування системного підходу обліку. Приклади включають розбивку одного підсумку за різними напрямками, як-от, постачання та використання товарів та послуг за продуктом та галуззю; хто виробляє, хто платить, а хто отримує від послуги вигоду; систематичний облік потоків та залишків; і послідовний грошовий та негрошовий облік. Для підходу обліку притаманні узгодженість і послідовність. Він також дозволяє здійснювати бухгалтерський аналіз на основі поділу, за яким сукупні зміни пояснюються з точки зору змін складових, зміни вартості пояснюється змінами обсягів і цін, а зміни залишків пояснюються відповідними потоками та постійними коефіцієнтами, що використовуються при аналізі витрат і результатів. Такий бухгалтерський аналіз може бути доповнений моделюванням, згідно якого враховується економічна поведінка.

-) Зв'язок з основними концепціями національних рахунків. Приклади включають концепції конкретних залишків та потоків, як-от виробництво, оплата праці працівників, податки, соціальні допомоги та накопичення капіталу, концепції в класифікаціях за галузями та інституційним сектором, як-от галузі сільського господарства та промисловості чи сектор державного управління, а також основні балансуєчі статті, як-от додана вартість, внутрішній продукт, наявний дохід і чиста вартість. Ці основні концепції національних рахунків є усталеними в усьому світі, стабільні за часом і їх вимірювання не залежить від політичного тиску;
-) Зв'язок зі статистикою національних рахунків наступний: вони легко доступні, зіставні за часом, складаються згідно міжнародних стандартів і запроваджують показники допоміжних рахунків в контексті економіки країни та її основних складових, як-от зв'язок з економічним зростанням та державними фінансами.

Класифікації за функціями

22.01 Згідно класифікацій за функціями видатки розподіляються за секторами та за призначенням витрат. Вони ілюструють поведінку споживачів, уряду, некомерційних організацій та виробників.

22.01 В ЄСР існують наступні чотири класифікації за функціями:

-) Класифікація індивідуального споживання за цілями (КІСЦ);
-) Класифікація функцій органів управління (КФОУ);
-) Класифікація цілей неприбуткових організацій (КЦНО);
-) Класифікація витрат виробників за цілями (КВВЦ).

22.01 В КІСЦ розрізняють 14 основних категорій:

1. Продукти харчування та безалкогольні напої;
2. Алкогольні напої, тютюнові вироби та наркотичні речовини;
3. Одяг та взуття;
4. Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива;
5. Меблі, побутова техніка і поточне обслуговування житла;
6. Охорона здоров'я;
7. Транспорт;
8. Зв'язок;
9. Відпочинок і культура;
10. Освіта;
11. Ресторани та готелі;
12. Інші товари і послуги.
13. Витрати на індивідуальне споживання некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства (НУОД); та
14. Видатки на індивідуальне споживання органів державного управління.

Підсумуванням перших 12 категорій отримується показник сукупних видатків на індивідуальне споживання домашніх господарств. Останні дві категорії вказують на видатки на індивідуальне споживання за органами НУОД та органами державного управління, тобто їх соціальні перекази в натуральній формі. Разом всі 14 статей представляють фактичне кінцеве споживання домашніх господарств.

22.01 Витрати на індивідуальне споживання органів НУОД та органів державного управління розбиваються на п'ять основних підкатегорій, що відображають основні політичні питання: житло, охорона здоров'я, відпочинок, культура, освіта та соціальний захист. Вони також є функціями КІСЦ для видатків на індивідуальне споживання домашніх господарств. Соціальний захист є підкатегорією категорії 12 «Інші товари і послуги». Як наслідок, щодо кожної з цих п'яти основних підкатегорій КІСЦ відображає роль приватних домашніх господарств, державних і некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства. Наприклад, вона може показувати роль держави в забезпеченні житлом, охороні здоров'я та освіті.

22.01 КІСЦ також використовується для інших основних цілей, як-от використання підкатегорій для відображення витрат домашніх господарств на споживчі товари тривалого користування. В обстеженнях бюджетів домашніх господарств для збору інформації щодо їх витрат часто використовується схема класифікації, заснована на класифікації КІСЦ. Потім таку інформацію легко віднести до товарів в таблиці ресурсів та використання.

22.01 Класифікації державних витрат за функціями (КФОУ) є основним інструментом опису та аналізу державних фінансів. Розрізняють десять основних категорій:

1. Основні державні послуги;
2. Оборона;
3. Громадський порядок і безпека;
4. Економічна діяльність;
5. Охорона навколишнього середовища;
6. Житлові та комунальні послуги;
7. Охорона здоров'я;
8. Відпочинок, культура та релігія;
9. Освіта; та
10. Соціальний захист.

Класифікація може використовуватися для розподілу індивідуальних і колективних споживчих витрат уряду. Хоча вона також ілюструє роль інших видів витрат, таких як субсидії, інвестиційні гранти та соціальна допомога грошовими коштами для досягнення політичних задач.

22.01 Для опису та аналізу витрат приватних некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства, використовується КЦІНО. Розрізняють сім основних категорій:

1. Житло;
2. Охорона здоров'я;
3. Відпочинок і культура;
4. Освіта;
5. Соціальний захист;

6. Релігія; та
7. Політичні партії, трудові та професійні організації.

22.01 Для опису та аналізу поведінки виробників може використовуватися КВВЦ. Розрізняють шість основних категорій:

1. Витрати на інфраструктуру;
2. Витрати на дослідження і розробки;
3. Витрати на охорону навколишнього виробництва;
4. Витрати на маркетинг.
5. Витрати на розвиток людських ресурсів;
6. Витрати на поточні виробничі програми, адміністрування та управління.

Разом з інформацією за операціями КВВЦ може надавати інформацію про «аутсорсинг» бізнес-послуг, тобто заміну допоміжних видів діяльності закупівлями відповідних послуг інших виробників, як-от прибирання, харчування, транспорт і дослідження.

22.01 КФОУ і КВВЦ показують витрати на охорону навколишнього середовища з боку уряду та виробників. Ця інформація використовується для опису та аналізу взаємодії між економічним зростанням і навколишнім середовищем.

22.01 Частина таких витрат, як витрати на кінцеве споживання і проміжне споживання, можуть бути класифіковані за функціями і товарними групами. Класифікація продуктів показує, які продукти включаються, і дає опис різних виробничих процесів та їх зв'язку з постачанням і використанням продукції. Це відрізняється від класифікацій за функціями наступним чином:

-) Витрати на різні товари можуть служити одній функції;
-) Витрати на один товар можуть служити різним функціям;
-) Деякі витрати не є операціями з товарами, але можуть мати дуже важливе значення для класифікації за функціями (наприклад, субсидії та допомоги по соціальному забезпеченню в грошовій формі для класифікації видатків державного сектору).

ОСНОВНІ ОЗНАКИ ДОПОМІЖНИХ РАХУНКІВ

Функціональні сателітні рахунки

22.01 Функціональні сателітні рахунки зосереджені навколо опису та аналізу економіки для таких функцій, як навколишнє середовище, охорона здоров'я, наукові дослідження та розвиток. Для кожної функції вони забезпечують систематичну основу обліку. Вони не надають огляд національної економіки, а зосереджуються на тому, що відноситься до функції. З цією метою вони показують рівень деталізації, який не видно в узагальненій центральній основі, перегруповують інформацію, додають інформацію про негрошові потоки й залишки, ігнорують те, що не відноситься до обраної функції і визначають функціональні агреговані показники в якості ключових концепцій.

22.01 Центральна основа переважно має інституціональний характер. Функціональні сателітні рахунки можуть поєднувати функціональний підхід з аналізом діяльності та товару. Такий об'єднаний підхід корисний в багатьох областях, таких як культура, спорт, освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, туризм, охорона навколишнього середовища, наукові дослідження і розробки, допомога на розвиток, транспорт, безпека і житло. Більшість з цих областей відноситься до послуг. Як правило, вони поширюються на цілий ряд видів діяльності і в багатьох випадках відповідають предметам, пов'язаним з питаннями економічного зростання чи соціального характеру.

22.01 Ключовою концепцією функціональних допоміжних рахунків є національні витрати на функцію, як показано в Таблиці 22.2. Така ключова концепція також корисна для визначення обсягу функціонального допоміжного рахунку.

22.01 Для аналізу використання для функції необхідно ставити питання на кшталт «Скільки ресурсів виділено на освіту, транспорт, туризм, охорону навколишнього середовища й обробку даних?» Для того, щоб відповісти на подібні питання, необхідно прийняти наступні рішення:

-) Які товари мають відношення до цієї області. Національні витрати включають в себе всі поточні та капітальні використання цих товарів.
-) Для яких видів діяльності необхідно буде відобразити капітал;
-) Які перекази мають відношення до цієї області.

Таблиця 22.2 Національні витрати на функцію чи товар

	Річний ряд даних
Фактичне кінцеве споживання обраних товарів	
Ринкові товари	
Неринкові товари	
Індивідуальні	
Колективні	
Проміжне споживання	

Фактичні	
Внутрішні	
Накопичення капіталу	
для вибраних товарів	
інше	
Обрані поточні перекази	
Обрані перекази капіталу	
Використання одиниць-резидентів, що фінансуються рештою світу	
Державні витрати	

22.01 Залежно від області побудова допоміжного рахунку підкреслюватиме наступні особливості:

-) Детальний аналіз виробництва і застосування окремих товарів і послуг, як-от дослідження і розробка, ІКТ чи транспорт;
-) Докладний аналіз переказів, як-от соціальний захист;
-) Виробництво, використання та перекази в рівній мірі, наприклад, для цілей освіти чи охорони здоров'я;
-) Самі використання таких областей, як туризм та охорона навколишнього середовища.
-) Фінансування соціального захисту та охорони здоров'я з боку уряду і некомерційних установ.

22.01 Можна виділити такі два види товарів: характерні товари та пов'язані товари. Перша категорія включає в себе товари, що є характерними для області, яка досліджується. Для таких товарів допоміжний рахунок може показати, як ці товари виробляються, які виробники беруть участь у їх виробництві, які види праці та основного капіталу вони використовуються та ефективність виробничого процесу. Наприклад, для сфери охорони здоров'я характерними товарами є медичні послуги, послуги громадського управління, освіти та послуги дослідження й розробки у сфері охорони здоров'я.

22.01 Пов'язані товари відносяться до функції за природою чи у зв'язку з їх належністю до більш широких категорій продуктів, при цьому вони не є типовими. Наприклад, для охорони здоров'я перевезення хворих є пов'язаними послугами. До інших прикладів пов'язаних товарів відноситься фармацевтична продукція та інші медичні товари, як-от, окуляри. Для цих товарів допоміжний рахунок не показує особливостей виробництва. Точна межа між характерними та пов'язаними продуктами залежить від економічної організації в країні й мети допоміжного рахунку.

22.01 Деякі послуги можуть відображатися на двох або більше допоміжних рахунків. Наприклад, дослідження в галузі медичних послуг у вищих навчальних закладах є товаром, що відноситься до допоміжних рахунків щодо дослідження і розробки, а також відноситься до освіти та охорони здоров'я. Це також означає, що національні витрати щодо деяких функцій можуть частково перекриватися. Для простого агрегування цих витрат для отримання підсумків у відсотках від ВВП може знадобитися подвійний підрахунок.

22.01 Концепції допоміжного рахунку можуть відрізнятися від концепцій центральної основи. Наприклад, до допоміжних рахунків щодо освіти та охорони здоров'я може бути включена добровільна робота. Для допоміжного рахунку по транспорту допоміжні транспортні послуги можуть показуватися окремо. Для допоміжного рахунку щодо допомоги на розвиток враховуються кредити, надані на пільгових умовах. Переваги чи витрати, що пов'язані з процентними ставками, які є нижче ринкових, відображаються як неявні перекази.

22.01 Для допоміжних рахунків з соціального захисту і допомоги на розвиток окремі перекази є найбільш важливими компонентами національних витрат. В інших областях, таких як освіта та охорона здоров'я, більша частина переказів (більшість з яких має натуральну форму) є засобом фінансування придбання користувачами. Це означає, що вони вже включені до витрат на кінцеве споживання, проміжне споживання і накопичення капіталу і не повинні відображатися двічі. Однак це не поширюється на всі перекази. Наприклад, студентські стипендії можуть використовуватися для фінансування різних витрат на додаток до плати за навчання або шкільних підручників. Потім залишкова частина відображається як переказ на допоміжному рахунку.

22.01 Функціональний допоміжний рахунок може надати огляд користувачів чи бенефіціарів. Класифікація користувачів і бенефіціарів може ґрунтуватися на класифікації інституційних секторів і типів виробників, як-от, ринкові виробники, неринкові виробники, уряд у якості колективного споживача, домашні господарства в якості споживачів та решта світу. Можна виокремити декілька підкатегорій, як-от за галуззю та за інституційною підгалуззю.

22.01 У багатьох допоміжних рахунках домашні господарства чи фізичні особи є найбільш важливим типом користувачів і бенефіціарів. Для користі для соціальної політики та аналізу необхідна подальша деталізація домогосподарств. В залежності від цілей може використовуватися декілька критеріїв, як-от, дохід, вік, стать, місце проживання і т.д. Для цілей політики та аналізу для розрахунку середнього споживання чи переказу або кількості людей, що не користуються перевагами, необхідно знати кількість відповідних людей в кожній категорії.

Спеціальні рахунки галузі

22.01 Спеціальні рахунки галузі надають огляд, зосереджений на одній галузі чи товару, перегруповання різних галузей чи продуктів, однієї підгалузі чи перегруповання декількох підгалузей. Можна виділити три типи спеціальних рахунків галузі:

- а) Рахунки, що пов'язані з галузями чи товарами;
- а) Рахунки, що пов'язані з інституційними секторами;
- а) Рахунки, що поєднують обидва підходи.

Прикладами спеціальних рахунків галузі, пов'язаних з галузями чи товарами, є сільськогосподарські рахунки, рахунки лісового та рибного господарства, рахунки туризму, рахунки ІКТ, енергетичні рахунки, транспортні рахунки, рахунки житлового будівництва та рахунки творчого сектору.

Прикладами спеціальних рахунків галузі, пов'язаних з інституційними секторами, є статистика державних фінансів, грошово-кредитна та фінансова статистика, платіжний баланс, рахунки державного сектору, рахунки некомерційних організацій, рахунки домогосподарств та рахунки щодо корпоративної діяльності. Статистику податкових надходжень можна розглядати як додаткові таблиці статистики державних фінансів.

22.01 Спеціальні рахунки галузі також можуть зосереджуватися на комплексному аналізі господарської діяльності в одному або декількох інституційних секторах. Наприклад, рахунки для підгалузей нефінансових корпорацій можуть створюватися групуванням відповідно до свого основного виду економічної діяльності. Аналіз може охоплювати весь економічний процес від виробництва до накопичення. Він може здійснюватися систематично на достатньо агрегованому рівні стандартної галузевої класифікації. Він також може проводитися щодо окремих галузей, що становлять особливий інтерес для країни. Подібний аналіз може виконуватися для виробничої діяльності домашніх господарств, принаймні, до точки розрахунку підприємницького доходу. Він також може бути корисним для підкреслення видів діяльності, які відіграють домінуючу роль в зовнішніх операціях економіки. Ці ключові види діяльності можуть включати нафтовий сектор, банківську справу, гірничодобувну діяльність, діяльність, пов'язану з конкретними культурами, продуктами харчування та напоями, як-от кава, квіти, вино та віскі, а також туризм. Вони можуть

грати життєво важливу роль в національній економіці, оскільки вони враховують важливу частину експорту, зайнятості, валютних активів та державних ресурсів. Ключові сектори можуть також включати сектори, які заслуговують на особливу увагу з точки зору соціально-економічної політики. Прикладами таких секторів є сільськогосподарська діяльність, що отримує субсидії та інші перекази від центрального, місцевого чи європейського урядів, або діяльність, що захищена значними імпортними митами.

22.01 Першим кроком у складанні спеціальних рахунків галузі є визначення ключових напрямків діяльності та їх відповідних товарів. Для цього може знадобитися згрупувати статті МСГК чи національної класифікації. Розширення ключового сектора залежить від економічних умов і вимог до політики та аналізу.

22.01 Затверджено рахунок товарів і послуг для ключового товару, який відображає ресурси та використання цих товарів. Встановлено рахунок виробництва і рахунок утворення доходів для ключових галузей. Для ключових галузей і товарів використовується детальна класифікація для повного розуміння економічного процесу та відповідних процедур цієї області. Існує загальна комбінація ринкових та регульованих цін, а також складна система податків і субсидій.

22.01 Ключові товари та ключові галузі можна аналізувати в контексті таблиці ресурсів і використання, як показано в таблицях 22.5 і 22.6. Ключові галузі детально показані в стовпчиках, а інші галузі можна згрупувати. Ключові товари також детально відображаються в рядках, а інші товари узагальнюються. У нижній частині таблиці використання рядки показують витрати праці, валове нагромадження основного капіталу і залишки основних засобів. При виконанні ключового виду діяльності неоднорідними типами виробників, такими як невеликі фермери та великі плантації, що належить і управляються корпораціями, розрізняють дві групи виробників, оскільки вони мають різні структури витрат і ведуть себе по-різному.

22.01 Для ключового сектору складається цілий набір рахунків. Для цього ключові сектори необхідно розмежувати. Для нафтової й гірничодобувної діяльності, ключовий сектор, як правило, складається з обмеженого числа великих корпорацій. Покриваються всі операції останніх, навіть, якщо вони виконують другорядні види діяльності. Якщо йдеться про ключовий сектор, різниця між державними, іноземними та приватними корпораціями також може бути принциповою. Самі рахунки підприємств необхідно ретельно вивчати для кожної великої корпорації, що бере участь у проведенні комплексного аналізу. Частина гірських робіт може виконуватися малими корпораціями чи неакціонерними підприємствами. Ці одиниці повинні бути включені до ключового сектору, навіть якщо доводиться спиратися на часткову інформацію з статистичних обстежень чи адміністративна даних.

22.01 У багатьох випадках, держава відіграє важливу роль у зв'язку з ключовими видами діяльності або за допомогою податків і надходжень доходів від власності, або через регулюючу діяльність та субсидії. Таким чином, детальне вивчення операцій між ключовим сектором і сектором державного управління має важливе значення. Класифікація операцій може бути розширена і включати потоки, пов'язані з ключовим видом діяльності, включаючи відповідні податки на товари. Ці потоки отримуються, на додаток до самого загального бюджету, різними державними установами, такими як міністерства для спеціальних задач, університети, фонди та спеціальні рахунки. Для аналізу може бути корисним вказати, яке використання

22.01 Коли ключові види діяльності засновані на природних невідновлюваних ресурсах, як-от, надра, на рахунках ключового сектору відображаються зміни цих ресурсів за рахунок нових відкриттів та виснажень, а саме на рахунку інших змін обсягу активів, а також доходи і збитки від зміни їх вартості на рахунку переоцінки. Ці дані мають важливе значення для оцінки економічної ефективності економіки. У більш широкому сенсі, рахунки ключового сектора можуть бути розширені і включати рахунки охорони природи.

22.01 Рахунки ключового сектору можуть бути представлені в рамках інтегрованих економічних рахунків. Для ключових секторів вводиться стовпець чи група стовпців, а інші стовпці у разі необхідності перейменовуються: як-от «інші нефінансові корпорації» або «інші домашні господарства». Це дозволяє побачити відповідні частки ключового сектору та інших секторів в операціях та балансуючих статтях. Точний формат таких таблиць залежить від переслідуваних цілей. Ще одним кроком може бути відображення в додаткових таблицях зв'язку «від кого кому» між ключовим сектором та іншими секторами, включаючи решту світу.

Включення негрошових даних

22.01 Найважливішою ознакою багатьох допоміжних рахунків є включення негрошових даних, як-от дані щодо викидів CO₂ за галузями на рахунках охорони природи чи кількість процедур за видами медичної допомоги на рахунках охорони здоров'я. Зв'язок таких негрошових даних з грошовими даними може забезпечити ключові коефіцієнти, як-от викиди CO₂ на мільярд євро доданої вартості чи вартість лікування. В Таблиці 22.7 наведено великий перелік прикладів.

Додаткові дані та додаткові концепції

22.01 Двома іншими основними ознаками допоміжних рахунків є додаткові дані та додаткові концепції. В таблицях 22.8 і 22.9 наведено великий перелік прикладів.

Різні основні концепції

22.01 Використання різних основних концепцій не є типовим для допоміжних рахунків. Відносно невеликі зміни полягають в тому, що для різних допоміжних рахунків деякі послуги не розглядаються як допоміжні, наприклад, допоміжний рахунок транспорту, транспортних послуг не розглядаються як допоміжні. Однак, для деяких допоміжних рахунків можуть знадобитися великі зміни в основних концепціях. Наприклад, на рахунку охорони природи внутрішній продукт може бути скорегований на виснаження природних ресурсів. Приклади наведені в таблиці 22.10.

Використання моделювання й включення експериментальних результатів

22.01 Деякі сателітні рахунки можуть характеризуватися включенням експериментальних результатів або використанням моделювання. Цифри на допоміжному рахунку є менш надійними, ніж цифри за основними рахунками. Проте, складання основних рахунків також включає в себе використання економетричних чи математичних моделей, а також включення експериментальних результатів. Тому не існує принципової різниці між основними рахунками та допоміжними рахунками. Ці питання ілюструються прикладами в таблиці 22.11.

Компонування та складання допоміжних рахунків

22.01 Компонування та складання допоміжних рахунків складається з чотирьох етапів:

-) Визначення цілей, використань та вимог;
-) Обрання того, що має відношення до національних рахунків;
-) Обрання відповідної додаткової інформації, наприклад, з різних конкретних статистичних чи адміністративних джерел даних;
-) Об'єднання обох наборів концепцій та цифр в один набір таблиць та рахунків.

22.01 Компонування та складання допоміжних рахунків в перший раз часто призводить до несподіваних результатів на чотирьох етапах. Як наслідок, складання допоміжних рахунків є незавершеним. Тільки після досвіду складання та використання допоміжного рахунку, а також внесення змін, при необхідності, експериментальний набір таблиць можна перетворити в ретельно обміркований статистичний продукт.

22.01 При виборі з національних рахунків відповідних даних можна виділити наступні три аспекти: міжнародні концепції національних рахунків, операційні концепції, що використовуються в статистиці національних рахунків країни, а також надійність статистики національних рахунків.

22.01 Компонування й складання допоміжного рахунку за допомогою концепцій центральної основи для певної цілі часто дає має певні особливості. З точки зору цілі вони можуть бути як корисними, так і несподіваними обмеженнями. Наприклад, при компонуванні та складанні рахунку досліджень та розробок в перший раз, можуть бути виявлені такі проблеми, як часткове співпадіння витрат на дослідження й розробку програмного забезпечення та охорони здоров'я, або роль транснаціональних корпорацій в імпорті та експорті послуг щодо досліджень та розробок

22.01 Аналогічний процес поширюється і на операційні концепції, що використовуються при складанні статистики національних рахунків. Може бути виявлена відсутність суттєвої деталі через надто загальний рівень компіляції чи публікації або універсальні концепції можуть бути не повністю дотримані. Наприклад, діяльність щодо досліджень та розробок деякі великі транснаціональні корпорації можуть включити до галузі свого основного виду діяльності, а не до галузі послуг дослідження та розробки.

22.01 Частина статистики національних рахунків можуть бути ненадійними. Статистика національних рахунків складалася і публікувалася без урахування допоміжного рахунку. Для того, щоб переконатись, чи є розмір, склад чи розвиток із часом підходящими для цієї цілі, достатньо просто обрати відповідні цифри з офіційної статистики національних рахунків. Як наслідок, поточні джерела даних та методи складання необхідно перевірити та вдосконалити за допомогою додаткових джерел даних чи покращених способів складання.

22.01 При виборі відповідної інформації з джерел, що відрізняються від національних рахунків, як-от, інша офіційна статистика чи джерела адміністративних даних, виникатимуть подібні проблеми щодо концепцій та цифр: для офіційно вживаної концепції можуть бути виявлені несподівані недоліки щодо конкретних цілей допоміжного рахунка, фактичні концепції можуть відрізнятися від офіційних концепцій, можуть виникати проблеми з надійністю, деталізацією, часом та періодичністю. Всі ці проблеми повинні вирішуватися або шляхом здійснення додаткових оцінок для подолання різниці в концепціях, класифікуючи потоки у негрошовій формі за галузями чи секторами, або шляхом коригування концепцій, що використовуються в допоміжних рахунках.

22.01 Об'єднання інформації щодо національних рахунків та іншої інформації в один набір таблиць чи рахунків вимагає додаткової роботи. Проблеми з упущенням, дублюванням та чисельною невідповідністю мають вирішуватися, а достовірність результатів має оцінюватися. Результатом буде бажано повністю збалансований набір таблиць. Тим не менш, може знадобитися показати розбіжності між джерелами даних та альтернативними підходами.

22.01 Перетворення послідовного допоміжного рахунку в продукт для користувачів даних може включати в себе додаткові етапи. Для певних років можуть вводитися оглядові таблиці з ключовими показниками. Ці ключові показники можуть зосереджуватися на описі розміру, компонентах та вирішенні конкретних питань або можуть вказувати на зв'язки економіки країни з її основними компонентами. Можуть вноситися додаткові дані чи класифікації, що відносяться до політичних та аналітичних цілей. Деталізація з недостатніми перевагами чи з використанням відносно високих витрат може бути опущена. Також можна спрямувати зусилля на зменшення складності таблиць, збільшення простоти й прозорості для користувачів даних і включення стандартного бухгалтерського поділу до окремої таблиці.

ДЕВ'ЯТЬ ОСОБЛИВИХ ДОПОМІЖНИХ РАХУНКІВ

22.01 У решті цієї глави коротко обговорюються наступні сателітні рахунки:

-) Сільськогосподарські рахунки;
-) Рахунки охорони природи;
-) Рахунки охорони здоров'я;
-) Рахунки виробництва домашніх господарств;
-) Рахунки обліку праці та матриця соціальних рахунків
-) Рахунки продуктивності та зростання;
-) Рахунки досліджень і розробок;
-) Рахунки соціального захисту;
-) Сателітні рахунки туризму.

Сільськогосподарські рахунки

22.01 Прикладом сільськогосподарського рахунку є Європейській рахунки сільського господарства (ЄРСГ).¹ Його метою є опис сільськогосподарського виробництва та розвитку сільськогосподарського доходу. Ця інформація використовується для аналізу економічної ситуації в сільському господарстві європейських країн і для моніторингу та оцінки загальної сільськогосподарської політики в Європі.

22.01 Європейські рахунки сільського господарства складаються з рахунку виробництва, рахунку утворення доходів, рахунку підприємницького доходу та рахунку операцій з капіталом для сільськогосподарського виробництва. Рахунок виробництва має продуману деталізацію, яка показує випуск продукції для низки сільськогосподарських товарів, а також несільськогосподарські другорядні види діяльності. Значна деталізація присутня також і для проміжного споживання та накопичення капіталу. Дані рахунку виробництва і валового нагромадження основного капіталу представлені як в поточних, так і в постійних цінах. Крім того, три сільськогосподарські показники доходу представлені наступним чином:

-) Індекс реальної чистої доданої вартості у вартості факторів виробництва в сільському господарстві для одиниці, що працює цілий рік, який приймається як еквівалент повної зайнятості;
-) Індекс реального чистого сільськогосподарського підприємницького доходу для позаштатної одиниці, що працює цілий рік, який приймається як еквівалент повної зайнятості;
-) Чистий підприємницький дохід в сільському господарстві.

Індекси і зміни в реальному вираженні значень показників доходів отримуються шляхом вираження відповідних номінальних даних за допомогою неявного індексу цін ВВП.

22.01 Сільськогосподарська галузь в Європейських рахунках сільського господарства, також відома як «Національна ферма», дуже нагадує галузь сільського господарства в центральній основі. Тим не менш, є деякі відмінності. Наприклад, не включаються підприємства, що займаються виробництвом насіння для наукових досліджень або сертифікацією або одиниці, для яких сільськогосподарська діяльність являє собою виключно спосіб проведення дозвілля. Але більша частина сільськогосподарської діяльності одиниць, чия основна діяльність не є сільськогосподарською, включається до Національної ферми.

22.01 Європейський рахунки сільського господарства (ЄРСГ) зосереджуються на процесі виробництва і доходах, отриманих від цього. Тим не менш, в принципі допоміжний рахунок щодо сільського господарства не повинен повністю відповідати Європейським рахункам сільського господарства. Сільськогосподарські рахунки також можуть включати таблиці ресурсів та використання, які б надавали систематичний огляд ресурсів і використання сільськогосподарської продукції.

Це б дозволило надавати інформацію про роль імпорту, в тому числі про роль ввізного мита, а також щодо змін в попиті на сільськогосподарські продукти, як-от експорт та кінцеве споживання домашніх господарств, а також роль податків та субсидій. Сільськогосподарські рахунки також

Див. Європейські рахунки сільського господарства (ЄРСГ), 2004, Офіційний журнал Європейського союзу, L33, том 47, 5 лютого 2004 року.¹ Постанови Комісії №306 від 24 лютого 2005 року, №909 від 20 червня 2006 року та №212 від 7 березня 2008 року внесли ряд змін.

можна було б розширити, включивши вторинні несільськогосподарських види діяльності, як, наприклад, для діяльності в вільний час. Це може виявити важливі тенденції і механізми заміни. Взаємодію з урядом можна зробити чіткою, додавши таблицю, яка б показувала всі доходи й перекази капіталу місцевим, центральним або європейським урядом в галузь сільського господарства. Вона також може включати спеціальні процедури в податковій системі. Сільськогосподарські рахунки також можна скомпонувати подібно до спеціального рахунку галузі, при цьому до них включалася б повна послідовність рахунків, включаючи баланси та рахунки фінансових операцій для фермерів і корпорацій, що займаються сільським господарством.

Рахунки охорони природи

22.01 У міжнародних стандартах щодо рахунків охорони природи (Система екологічного та економічного обліку, СЕЕО, 2003) для опису і аналізу навколишнього середовища та його взаємодії з економікою представлена продумана основа обліку.² Рахунки охорони природи є допоміжними рахунками національних рахунків. Це означає, що використовуються однакові класифікації та концепції. Зміни вводяться тільки там, де це необхідно для цілей рахунків охорони природи.

22.01 Інтегрований набір рахунків для економічної та екологічної інформації дозволяє здійснювати аналіз впливу навколишнього середовища на економіку і вплив економіки на довкілля. Він відповідає потребам політиків, забезпечуючи показники й описову статистику для моніторингу взаємодії між навколишнім середовищем та економікою. Він може також служити в якості інструменту для стратегічного планування та аналізу політики, щоб визначити більш стійкий шлях розвитку. Наприклад, політики, що визначають розвиток галузі за рахунок широкого використання природних ресурсів або у якості ресурсів чи витрат, повинні бути поінформовані про довгострокові екологічні наслідки. Політики, що встановлюють екологічні стандарти також повинні знати про можливі наслідки для економіки: наприклад, які галузі можуть постраждати та які можуть бути наслідки для зайнятості та купівельної спроможності. Альтернативні екологічні стратегії можна порівняти, враховуючи економічні наслідки.

22.01 У центральній основі до уваги були прийняті різні аспекти екологічного обліку. Зокрема, багато витратних і капітальних статей для обліку природних ресурсів подаються окремо в класифікації і рахунках обліку залишку та інших зміни обсягу активів. Наприклад, в класифікації невикористаних активів показуються окремі статті для надр, як-от запаси нафти, запаси корисних копалин, некультивованих біологічних ресурсів та ресурси води. Ці особливості полегшують використання центральної основи в якості відправної точки для екологічного обліку. Тим не менш, деякі елементи центральної основи, зокрема, елементи на рахунок інших змін обсягу, надалі деталізуються і рекласифікуються на допоміжному рахунку, а також додаються інші елементи.

Довідник був опублікований в рамках спільної відповідальності Організації Об'єднаних Націй, Європейської комісії, Міжнародного валютного фонду, ОЕСР та Світового банку.² Переглянутий варіант повинен бути затверджений РБ ООН у 2012 році.

22.01 З екологічної точки зору, існує два основних недоліки центральної основи і її ключових агрегованих показників, як от ВВП, накопичення капіталу та заощадження. По-перше, виснаження і дефіцит природних ресурсів має обмежене охоплення, і ці фактори можуть поставити під загрозу сталу продуктивність економіки. По-друге, центральна основа не охоплює зменшення якості навколишнього середовища та наслідки для здоров'я й благополуччя людини.

22.01 У центральній основі при розрахунку чистої доданої вартості враховуються тільки вироблені активи. Вартість їх використання відображається в проміжному споживанні та споживанні основного капіталу. Невироблені природні активи, такі як земля, запаси корисних копалин і ліси, відносяться до активів, оскільки вони перебувають під ефективним контролем інституційних одиниць. Однак їх використання не враховується у витратах на виробництво. Це означає або те, що ціни на продукцію не відображають таких витрат, або, у разі витрат на виснаження, те, що такі витрати включаються разом з іншими невстановленими елементами при остаточному розрахунку операційного прибутку. Рахунки охорони природи дозволяють чітко визнавати й оцінювати такі витрати.

22.01 Основа екологічного обліку СЕЕО 2003 включає в себе п'ять категорій:

-) Рахунки фізичних та гібридних потоків;
-) Економічні рахунки екологічних операцій;
-) Рахунки екологічних активів в натуральному і грошовому виразі;
-) Рахунки оборонних витрат і виснаження;
-) Корируючі агреговані показники центральної основи, що враховують зменшення.

22.01 На рахунках фізичних і гібридних потоків відображаються чотири різних типи потоків:

-) Природні ресурси: мінеральні, енергетичні ресурси, води, ґрунти і біологічні ресурси. На момент їх продажу на ринку вони входять до економічної сфери і можуть бути охарактеризовані як товари.
-) Ресурси екосистеми: кисень, необхідний для горіння, вода через опади або природні водойми та інші природні ресурси, такі як живильні речовини і вуглекислий газ, що потрібний рослинам для росту. Сюди не включається вода, поживні речовини чи кисень, що надається економікою у вигляді товарів.
-) Товари: товари та послуги, вироблені і використані в економічній сфері, в тому числі потоки товарів і послуг між національною економікою та рештою світу. Сюди включаються культивовані біологічні активи, реалізовані чи придбані природні ресурси, як-от, масло, дерево і вода, а також брукт, що має економічну цінність.
-) Залишки: випадкові та небажані продукти економіки, які мають нульову чи негативну цінність для виробника. До залишків включаються відходи в твердій, рідкій та газоподібній формі. Вони можуть бути перероблені або повторно використані, чи утилізовані в навколишньому середовищі. Залишки можуть мати позитивне значення для одиниці, яка не є виробником. Наприклад, побутові відходи, призначені для вторинної переробки, не мають ніякої цінності для домашнього господарства, але можуть мати певну цінність для утилізатора. Бракований матеріал, що має вартість реалізації для виробника, як-от, браковане обладнання, розглядається як товари, а не як залишки.

22.01 Фізичні потоки вимірюються в одиницях кількості, що відображають фізичні ознаки відповідного матеріалу, енергії або залишків. Фізичний потік може бути виміряний в альтернативних одиницях, залежно від фізичної ознаки, яка розглядається. Доцільність однієї певної одиниці залежить від цілі та передбачуваного використання рахунку руху ресурсів. Для обліку руху фізичних ресурсів у якості фізичних ознак найчастіше використовується вага та обсяг. Для потоків енергії найчастіше використовуються джоулі та тони нафтового еквівалента. Одиниці кількості на рахунках фізичних потоків відрізняються від обсягів, що використовуються в центральній основі. Наприклад, у центральній основі обсяг комп'ютерів визначається не за їх вагою, а за зваженим поєднанням ознак, які бажає користувач, як-от швидкість обчислень.

22.01 Рахунки обліку фізичних потоків можуть бути представлені у вигляді таблиці ресурсів і використання. Це показано в таблицях 22.12 і 22.13.

22.01 Рахунки гібридних потоків - це єдина матрична презентація, що містить як національні рахунки в грошовому вираженні, так і рахунки обліку фізичних потоків. Важливим типом гібридних рахунків є гібридні таблиці ресурсів та використання. Вони поєднують у собі інформацію з таблиць ресурсів та використання в фізичному вираженні з інформацією з таблиць ресурсів та використання в грошовому вираженні.

22.01 Інформація, що міститься на гібридних рахунках потоків, може бути пов'язана з екологічними темами вирішення певних екологічних проблем, як-от парниковий ефект, руйнування озонового шару і закислення. Для неї потрібні коефіцієнти перерахунку, які б переводили цифри щодо конкретних речовин в агреговані показники для екологічних тем. Це може дати оглядову таблицю, що буде показувати вплив споживання та виробництва різних галузей на різні екологічні теми і ВВП, як у Таблиці 22.14.

22.01 Економічні рахунки екологічних операцій складаються з рахунків охорони навколишнього середовища та рахунків для інших операцій, пов'язаних з екологією, таких як податки, субсидії, інвестиційні гранти, доходи від власності та викуп емісійних та майнових прав.

22.01 Для опису охорони навколишнього середовища дуже корисним є функціональний підхід в поєднанні з видом діяльності та аналізом товару. Охорона навколишнього середовища охоплює широкий спектр видів економічної діяльності та товарів. Прикладами є інвестиції в чисті технології, відновлення навколишнього середовища після його забруднення, переробка, виробництво екологічних товарів і послуг, збереження та раціональне використання природних ресурсів і активів. Агрегований показник витрат на охорону навколишнього середовища може охоплювати допоміжні види діяльності та пов'язані товари.

22.01 На рахунку обліку екологічних активів розрізняють три різні типи екологічних активів: природні ресурси, наземні та поверхневі води і екосистеми. Деякі з цих екологічних активів не відображаються у центральній основі. Це стосується екологічних активів, щодо яких не можна встановити права власності. Вони включають в себе елементи навколишнього середовища, такі як повітря, великі водойми та екосистеми, які настільки великі чи неконтрольовані, що щодо них неможливо встановити права власності. Крім того, ресурси, існування яких не було чітко визначено за допомогою розвідки та розробки родовищ, як-от спекулятивні нафтові родовища, чи, які в даний час недоступні, як-от, віддалені ліси, в центральній основі не вважаються активами. Те ж саме вірно для ресурсів, які були встановлені геологічно чи є легко доступними, але вони не приносять поточної економічної вигоди, оскільки не можуть бути використані з вигодою.

22.01 Рахунки природних багатств в натуральному і грошовому вираженні описують залишки різних природних багатств та їх зміни. Для деяких видів активу такий рахунок може бути складений у грошовому вираженні, а для інших - тільки в натуральному вираженні. Малоімовірно, що для активів екосистем є достатньо інформації для виведення залишків чи змін протягом року, так само, як і для інших природних багатств. Для даних активів більш корисним буде зосередитися на вимірюванні змін якості, більшість з яких буде пов'язана з деградацією, наприклад, закислення землі і води та дефоліація лісу.

22.01 Агреговані показники центральної основи можуть бути змінені для більш повного врахування екологічних проблем. Зазвичай рекомендуються три типи коригування: на виснаження, на оборонні витрати уряду та на зменшення.

22.01 З екологічної точки зору необхідно здійснити коригування на виснаження, оскільки ВВП та темпи його зростання не враховують виснаження різних природних багатств, таких як нафта і некультивована риба та ліси. Врахувати виснаження не дуже просто, при цьому існує багато різних варіантів. Одним з екстремальних варіантів є відображення всього використання цих невикористаних природних активів у якості виснаження, а не як дохід від виробництва. Іншим екстремальним варіантом є відображення всіх доходів від продажу цих активів як дохід, який включається до внутрішнього доходу. За всіма іншими варіантами використання цих активів розподіляється на компонент виснаження та компонент доходу. Різні принципи та різні припущення щодо життєвих циклів дають різні цифри щодо коригування виснаження.

22.01 Оборонні витрати на довкілля складаються не тільки з природоохоронних витрат. Вони можуть включати встановлення адміністрацією квот на вилов риби та їх контроль чи витрати на

охорону здоров'я, пов'язані із забрудненням атмосфери або ядерною катастрофою. Для уникнення завищення ВВП рекомендується здійснювати коригування оборонних витрат уряду: вони призначені для пом'якшення або усунення негативних наслідків виробництва чи споживання на зовнішнє середовище, які взагалі не відображаються у ВВП. З точки зору чистого внутрішнього продукту можна прийняти рішення відображати всі оборонні витрати уряду як накопичення капіталу та одночасно як споживання капіталу. Тим не менш, з точки зору найбільш часто використовуваної форми ВВП воно не має ніякого значення.

22.01 Внутрішній продукт, заощадження та інші ключові агрегати можна скоригувати на погіршення якості, наприклад, в результаті впливу забруднення на повітря та воду. Проте, врахування наслідків виснаження є більш складним, менш визначеним і більш спірним, ніж внесення коригувань на рахунках щодо виснаження або оборонних витрат. Наприклад, яким чином враховувати шкоду для здоров'я людини чи те, що рослини або тварини ростуть повільніше, розмножуються менше і вмирають раніше через забруднення навколишнього середовища? Чи необхідно лиха відображати як наслідок господарської діяльності людини а, отже, віднімати від ВВП?

Рахунки охорони здоров'я

22.01 Рахунки охорони здоров'я (див. ОЕСР, 2000, Система рахунків охорони здоров'я) є міжнародною основою даних про здоров'я, призначених для здійснення аналізу та для політичних потреб на національному, європейському та міжнародному рівнях. Основа розроблена для країн з широким спектром різних моделей організації своїх національних систем охорони здоров'я. Основа є основним інструментом для здійснення моніторингу за мінливими і дедалі складнішими системами охорони здоров'я. Вона дозволяє вимірювати та показувати структурні зміни, як-от перехід від стаціонарного до амбулаторного догляду і поява багатofункціональних провайдерів.

22.01 Рахунки охорони здоров'я надають відповіді на три основні питання:

-) Які послуги і товари придбаються для цілей охорони здоров'я?
-) Хто є постачальником цих послуг і товарів?
-) Які джерела фінансування?

22.01 Медичні товари і послуги розділені по функціях. Розрізняють три категорії: особисті медичні послуги та товари, колективні медичні послуги та функції, пов'язані з охороною здоров'я.

22.01 Розрізняють такі основні види особистих медичних послуг і товарів: послуги лікувальної допомоги, послуги реабілітаційної допомоги, послуги довгострокового догляду, допоміжні послуги охорони здоров'я та медичні товари, що відпускаються амбулаторним хворим. Для цих персональних послуг дуже корисним є розподіл за типом надання: стаціонарна допомога, денний догляд, амбулаторна допомога й допомога на дому. Також важливими є багато інших параметрів класифікації індивідуальної медичної допомоги: за віком, статтю та рівнем доходів для основних категорій охорони здоров'я або за основними групами захворювань, що є корисним для дослідження витрат на лікування хвороби.

22.01 У порівнянні з центральною основою межі виробництва розширюється у двох напрямках:

-) Професійний догляд за здоров'ям, як-от медичний огляд співробітників чи невідкладні медичні послуги на території приміщень компанії або за її межами, не відображається як допоміжні послуги;
-) Грошові перекази на користь домогосподарств для домашнього догляду за хворими та інвалідами розглядаються як оплачуване виробництво домашніх господарств. Проте весь такий догляд, що не пов'язаний з грошовими переказами, як і раніше, не включається.

22.01 Вирізняють два типи колективного медичного обслуговування.

-) Профілактика та державні медичні послуги;
-) Управління охорони здоров'я та медичне страхування.

22.01 Розрізняють сім типів, пов'язаних з охороною здоров'я:

-) Накопичення капіталу установ, що надають послуги охорони здоров'я;
-) Освіта та навчання медичного персоналу;
-) Дослідження і розробки в галузі охорони здоров'я;
-) Продукти харчування, гігієна і контроль питної води;
-) Навколишнє середовище;
-) Адміністрація та надання соціальних послуг у натуральній формі для допомоги особам, що мають захворювання та вади; та
-) Адміністрація та надання грошової допомоги, пов'язаної з охороною здоров'я.

22.01 Для постачальників медичних послуг було розроблено детальну класифікацію галузі. Для цього Міжнародну стандартну галузеву класифікацію було уточнено й змінено.

22.01 В основному, фінансування охорони здоров'я можна відобразити з двох точок зору. Згідно першої точки зору витрати розбиваються на охорону здоров'я на складну низку угод з оплатою третім сторонам плюс прямі платежі домашніх господарств або інших прямих спонсорів, як-от медичні послуги, що надаються урядом. За другою точкою зору здійснюється пошук кінцевого тягаря фінансування, що несе джерело фінансування. Це означає, що джерела фінансування у вигляді посередників відстежуються до самого початку ланцюжка. Додаткові перекази, такі як міжбюджетні перекази, податкові відрахування, субсидії постачальникам і фінансування з боку решти світу, включаються для повноти картини.

22.01 Прості оглядові таблиці, що показують важливість охорони здоров'я в національній економіці, можуть отримуватися з рахунків охорони здоров'я, як у Таблиці 22.15.

Рахунки виробництва домашніх господарств

22.01 У центральній основі така діяльність домогосподарств як послуги житла, займаного власниками, виробництво сільськогосподарської продукції для власного споживання, а також будівництво житла за власний рахунок відображаються як виробництво. Тим не менш, два основних види діяльності домашніх господарств, неоплачені послуги членів домогосподарств, що споживаються в межах цих домогосподарств, та волонтерські послуги, не відображаються у вигляді виробництва. Навіть у контексті допоміжного рахунку, питання добровільних і неоплачуваних послуг домогосподарств викликають складні концептуальні та вимірювальні труднощі. Вони продовжують досліджуватися. Метою допоміжних рахунків для виробництва домогосподарств є надання повної картини щодо виробництва домашніх господарств, показати доходи, споживання та заощадження різних типів домогосподарств, а також взаємодію з іншою економікою.³

Розглядаються такі основні питання:

-) Які послуги надаються?
-) Хто надає ці послуги?
-) Яка вартість цих послуг?
-) Які ресурси капіталу і що відбувається з продуктивністю?
-) Які наслідки для розміру та розподілу доходів, споживання і заощаджень для різних типів домогосподарств та протягом усього життєвого циклу?
-) Чи є зміни між оплачуваними та неоплачуваними побутовими послугами в результаті структурних економічних і соціальних змін, впливу економічних циклів чи державної політики, як-от питання оподаткування або субсидії на догляд за дитиною?

22.01 Рахунки виробництва домашніх господарств можуть бути особливо цікавими для аналізу довгострокового економічного розвитку та міжнародного зіставлення рівнів виробництва, доходів і споживання. Основними джерелами даних, що використовуються для складання рахунків виробництва домашніх господарств - це обстеження бюджетів домашніх господарств та обстеження використання часу, а щорічні агреговані показники з цих джерел спотворюються помилками вибірки, що не дає можливість розраховувати точні річні темпи зростання. Тому рахунки виробництва домашніх господарств складаються на регулярній, але не на щорічній основі. Наприклад, кожні п'ять років і вимагають значних обстежень використання часу.

22.01 Домашнє виробництво включає в себе тільки послуги, які можуть бути делеговані особі, що відрізняється від особи, яка їх отримує. Цей принцип відомий як принцип третьої сторони. Як наслідок, діяльність, що пов'язана з особистою гігієною, навчанням, сном та вільним часом не враховується.

22.01 У виробництві домашніх господарств можна розрізнити різні основні функції: житло, харчування, одяг, догляд за дітьми, дорослими і домашніми тваринами, а також волонтерська робота, яка за визначенням, споживається іншим домогосподарством. Для кожної з цих основних функцій можна визначити основні чи характерні види діяльності. Це дозволяє здійснювати розподіл витрат або використання часу щодо цих видів діяльності за цими основними функціями.

Див, наприклад, Євростат, 2003, Виробництво та споживання домогосподарств; пропозиції по методології допоміжних рахунків домогосподарств; Дж. Варьонен та К. Аалто, 2006, Виробництва та споживання домогосподарств у Фінляндії, допоміжний рахунок домогосподарств, Національний центр статистики Фінляндії та споживчих досліджень, С. Холлоуей, С. Шорт, С. Тамплін, 2002, Допоміжний рахунок домогосподарства, Лондон, ONS; С.Дж. Ландфельд та С.Х. МакКулла, 2000, Облік неринкового виробництва домогосподарств в рамках національної основи рахунків, Огляд доходів і багатства.

Тим не менш, деякі види діяльності, як, наприклад, покупки, подорожі та управління господарством, відносяться до різних функцій. Як наслідок, витрати чи використання часу на цю діяльність розподіляється на ці функції.

22.01 У центральній основі витрати на споживчі товари тривалого користування є частиною витрат на кінцеве споживання. Тим не менш, на рахунках домашніх господарств такі витрат, як витрати на транспортні засоби, холодильники та устаткування для будівництва й ремонту, відображаються як накопичення капіталу. Капітальні послуги цих активів є ресурсами для виробництва домашнього господарства.

22.01 Випуск продукції та додана вартість виробництва домашніх господарств можуть оцінюватися з використанням методу ресурсів чи методу результатів. Метод результатів полягає в тому, що виробництво домашніх господарств оцінюється за ринковими цінами, тобто за цінами, що спостерігаються щодо аналогічних послуг, що продаються на ринку. Для методу ресурсів, що оцінює випуск продукції за сумою витрат, вибір методу оцінки витрат на працю має вирішальне значення. Можливості включають в себе оцінку заробітної плати, включаючи або виключаючи внески на соціальне забезпечення, а також різні варіанти контрольної групи: середня заробітна плата по всім працівникам, заробітна плата фахівців чи заробітна плата домробітниць.

22.01 Одним з основних питань для рахунків виробництва домашніх господарств є розмір і склад виробництва домашніх господарств та зв'язок з центральною основою. Це показано у вигляді таблиці використання у таблиці 22.16.

Рахунки обліку праці та матриця соціальних рахунків

22.01 У багатьох країнах збирається широкий спектр даних про ринок праці. Переписи населення, обстеження домогосподарств та підприємств щодо робочої сили, години роботи, доходи та витрати на оплату праці, а також реєстри населення, податків та соціального забезпечення надають дані для моніторингу та аналізу змін на ринку праці на регулярній основі. Незважаючи на наявність великого обсягу такої статистичної інформації, вона не надає повну та достовірну картину щодо ринку праці. Основні проблеми вимірювання полягають в наступному:

-) Суперечливі результати між різними джерелами даних;
-) Багато різних концепцій без чіткого зв'язку;
-) Неповне охоплення;
-) Обмеження опису динаміки ринку праці;
-) Відсутність зв'язку між статистикою ринку праці та національними рахунками, демографічні дані та інша соціально-економічна статистика, як-от освіта та соціальне забезпечення.

Система рахунків обліку праці дозволяє вирішити ці проблеми шляхом об'єднання всієї інформації щодо ринку праці та відображення зв'язку з основними концепціями та класифікаціями ринку праці в національних рахунках, такі як концепції оплати праці найманих працівників та класифікації за галузями. Тісний зв'язок з національними рахунками покращує складання національних рахунків і рахунків обліку праці, і допомагає описати взаємозв'язок між ринком праці та рештою економіки.

22.01 Проста система рахунків обліку праці наведена в Таблиці 22.17. Вона використовує бухгалтерські тотожності між оплатою праці найманих працівників, відпрацьованими годинами, кількістю робочих місць, зайнятими особами та активними і потенційними трудовими ресурсами. Простота системи полягає в тому, що вона має обмежену деталізацію таких соціально-економічних ознак, як стать, але не віку чи рівня освіти, а також просту деталізацію тільки за трьома галузями без транскордонних працівників.

22.01 Матриця соціальних рахунків (МСР) - це матричне подання, що показує зв'язок між таблицями ресурсів та використання й рахунками інституційного сектору. Зазвичай МСР надає додаткову інформацію про рівень і структуру зайнятості завдяки поділу оплаті праці працівників та змішаного доходу за видами найнятих працівників. Такий поділ застосовується як до використання праці залежно від галузі, як показано в таблицях використання, так і до пропозиції робочої сили за соціально-економічними підгрупами, як показано на рахунку розподілу первинних доходів для підгалузей сектора домашніх господарств. Таким чином, ресурси і використання оплаченої праці показуються систематично. МСР можна розглядати як розширену систему трудових рахунків у форматі матриці. Подібно до рахунків обліку праці та національних рахунків, в МСР відображаються агреговані показники, які дозволяють здійснювати аналіз тільки з точки зору агрегованих показників та середніх величин. Тому для багатьох соціально-економічних аналізів бажані моделі використовують розширені бази мікроданих з інформацією щодо соціально-економічних показників на особу та домогосподарство.

Рахунки продуктивності та зростання

22.01 Основною метою застосування національних рахунків є опис, моніторинг та аналіз зростання продуктивності (для більш глибокого ознайомлення з аналізом продуктивності, див. ОЕСР, 2001, Ручне вимірювання продуктивності ОЕСР; оцінка зростання продуктивності на загальному рівні та на рівні галузей). Вимірювання та аналіз зростання продуктивності використовувалися для розуміння основних змін структури галузі та підвищення рівня життя населення протягом минулого століття в багатьох країнах. Вимірювання та аналіз зростання продуктивності також використовуються при формуванні політики, що стимулює зростання продуктивності та підвищення добробуту, які також враховують такі інші політичні міркування, як рівність та екологічні питання.

22.01 Економічне зростання з точки зору національних рахунків є збільшенням обсягів ВВП, яке може бути поділене на компоненти, включаючи зміни продуктивності праці, продуктивність на одиницю праці, а також зміни в обсязі праці. Для зміни обсягу доданої вартості за галуззю можна використовувати таку ж деталізацію. Цей простий підхід забезпечує основу для моніторингу та аналізу економічного зростання за галузями. Більш однорідні дані щодо витрат на працю, отримані не тільки за допомогою кількості зайнятих осіб, а й завдяки еквіваленту повної зайнятості чи відпрацьованих годин, які є відмінними для різного рівня якості праці, дадуть більш докладні дані щодо продуктивності праці.

22.01 Цей простий підхід не враховує ролі таких інших ресурсів, як послуги капіталу та проміжні товари. Це може призвести до дуже суперечливих даних. Наприклад, продуктивність праці може істотно збільшитися за рахунок значно вищої капіталомісткості, але може також збільшитися і за рахунок підвищення ефективності, використовуючи той же обсяг капіталу. Також при врахуванні інших ресурсів вимірюється багатофакторна продуктивність, при цьому, джерела зростання продуктивності можуть стати більш зрозумілими. Вимірювання багатофакторної продуктивності полягає у поділі змін обсягу випуску продукції на зміни різних обсягів всіх ресурсів, збільшених на залишок: багатофакторне зростання продуктивності. Багатофакторне зростання продуктивності відображає все, що не пояснюється різними ресурсами, тобто роль інших ресурсів. Тим не менш, воно може також відображати помилки вимірювання ресурсів та результатів.

22.01 Обсяг капітальних витрат із залишків основного капіталу можна виміряти різними способами. Необхідно зробити три найважливіші вибори:

-) Форма функції вік-ефективність та вік-ціна для кожного виду активу, серед найбільш поширених є лінійна, геометрична чи гіперболічна функції;
-) Характер ваг, які використовуються для агрегування різних видів активів: ваги витрат користувачів чи ринкові ціни;
-) Формула показника, згідно якої здійснюється така агрегація. Деякі варіанти включають базове зважування показника, як-от індекс Ласпейреса або змішане зважування, як-от індекс Фішера чи індекс Торнквіста.

22.01 Оцінка багатофакторної продуктивності дозволяє визначити вплив на пряме зростання праці, капіталу, напівфабрикатів й змін багатофакторної продуктивності. Вона використовується для розгляду минулих моделей зростання, а також для оцінки потенціалу для майбутнього економічного зростання. Тим не менш при інтерпретації оцінок багатофакторної продуктивності для аналізу та політики необхідно враховувати наступне:

-) Не всі технічні зміни переводяться в зростання багатофакторної продуктивності. Втілені технологічні зміни можуть враховуватися за допомогою обсягів капіталу та напівфабрикатів. Втілені технологічні зміни представляють досягнення в галузі проектування та якості нових використань капітальних витрати та напівфабрикатів, а їх вплив розподіляється між відповідними факторами, якщо цей фактор отримує відповідну винагороду. І навпаки, невтільні технічні зміни розглядаються, як такі, що нічого не вартують, наприклад, у вигляді загальних знань, креслень, мережевих ефектів або вторинних ефектів інших факторів виробництва, включаючи поліпшення управління та організаційних змін. Такі технічні зміни за визначенням завершуються залишковим зростанням, тобто зростанням багатофакторної продуктивності.
-) Зростання багатофакторної продуктивності не обов'язково обумовлено технологічними змінами. Інші нетехнологічні чинники також включатимуться до залишку. Сюди включатимуться витрати регулювання, ефект масштабу, ефект економічного циклу, чисті зміни в ефективності й похибки вимірювань.
-) Зростання багатофакторної продуктивності є статичною мірою і не може явно вимірювати ефект зворотного зв'язку між зміною продуктивності та капіталом (наприклад, додатковий випуск продукції на душу може призвести до додаткових заощаджень та інвестицій, а також до зростання коефіцієнту капіталу і праці). Як наслідок, це має тенденцію занижувати потенційну важливість зміни продуктивності при стимулюванні зростання випуску продукції.
-) Вимірювання багатофакторної продуктивності допомагає визначити відносну важливість різних джерел зростання продуктивності. Тим не менш, її необхідно доповнити інституційними, історичними та тематичними дослідженнями для дослідження основних причин змін зростання, інновацій та продуктивності.

22.01 Для кращої оцінки, аналізу та моніторингу зростання та продуктивності по всьому світу були запроваджені Рахунки зростання і продуктивності KLEMS. Основна мета полягає в переході до більш деталізованого рівня економіки і вивченні показників продуктивності окремих галузей та їх внесок в економічне зростання. Для відображення значної неоднорідності в зростанні обсягів виробництва і продуктивності в різних галузях виділено багато різних галузей, а в Європі згідно класифікації EU-KLEMS виділено сімдесят дві галузі. Рахунки включають інформацію щодо кількості і ціни продукції, ресурсів капіталу (K), праці (L), енергії (E), матеріалів (M) та послуг (S) на рівні галузі. Показники виробництва та продуктивності подаються у вигляді темпів зростання і відносних рівнів. Щодо створення знань розробляються додаткові показники, такі як дослідження і розробка, патенти, впроваджені технологічні зміни, інша інноваційна діяльність та співпраця. Ці показники розроблені для окремих країн-членів ЄС, при цьому, вони пов'язані з базами даних KLEMS у решті світу.

22.01 Рахунки складаються з трьох взаємозалежних модулів: аналітичний модуль і два статистичних модулі.

22.01 Аналітичний модуль забезпечує науково-дослідну бази даних для використання в академічному світі й політиці. Для обліку зростання він використовує техніку «кращої практики», зосереджується на міжнародній порівняльності і спрямований на повне охоплення з точки зору ряду країн, галузей і змінних. Для нього також можуть прийматися альтернативні або новаторські припущення щодо статистичних конвенцій, як-от відображення товарів ІКТ, неринкових послуг та оцінки послуг капіталу.

22.01 Статистичні модулі бази даних розробляються разом з аналітичним модулем. Вони включають дані, які в цілому співпадають з даними, що публікуються національними статистичними інститутами. Його методи відповідають методам центральної основи національних рахунків, наприклад, таблиці ресурсів та використання використовуються в якості основи для координації аналізу продуктивності, при цьому також застосовуються ланцюгові індекси. Статистичний модуль включає в себе не тільки дані національних рахунків, але й додаткову інформацію, як-от статистика зайнятості щодо кількості (фізичні особи і робочі години) і якості (розподіл кількості за віком, статтю та рівнем освіти) витрат праці на галузь.

Рахунки досліджень та розвитку

22.01 У центральній основі витрати на НДДКР розглядаються як проміжне споживання, тобто як поточні витрати для фінансування виробництва тільки протягом поточного періоду. Це суперечить природі дослідження і розробки, метою яких є поліпшення виробництва у майбутніх періодах. Для вирішення концептуальних та практичних питань обліку дослідження та розробки у вигляді накопичення капіталу, країни-члени ЄС складатимуть допоміжні таблиці щодо дослідження та розробки, які визнаватимуть дослідження і розробки як накопичений капітал. Це дозволить державам-членам розробити надійні та зіставні методи і оцінки. На другому етапі, при досягненні досить високого рівня надійності і порівняльності, дослідження і розробки капіталізуватимуться на основних рахунках держав-членів.

22.01 На додаток до цієї додаткової експериментальної таблиці може бути складений набір рахунків дослідження і розробки. Метою таких рахунків дослідження та розвитку є відображення ролі дослідження та розробки в економіці. Нижче наведено перелік питань, щодо яких надається відповідь:

-) Хто виробляє дослідження та розробку?
-) Хто фінансує дослідження та розробку ?
-) Хто використовує дослідження та розробку?
-) Яка вартість активів дослідження та розробки в порівнянні з іншими активами?
-) Які є наслідки продуктивності та економічного зростання?

В таблиці ресурсів та використання надається огляд тих, хто виробляє і використовує дослідження та розробки, як це показано в таблицях 22.17 і 22.18.

Рахунки соціального захисту

22.01 Соціальний захист та його взаємодія з такими питаннями, як старіння, охорона здоров'я та соціальна ізоляція є важливим питанням національної і європейської економічної та соціальної політики. Для моніторингу, прогнозування, аналізу та обговорення питань соціального захисту потрібні детальні, порівнювані і свіжі відомості про організацію, поточний стан і розвиток соціального захисту в державах-членах та за їх межами.

22.01 Допомога соціального захисту - це перекази домашнім господарствам або фізичним особам у грошовій або натуральній формі, з метою позбавити їх від низки ризиків та потреб. Ризики чи потреби соціального захисту відносяться до таких функцій: інвалідність, хвороба/охорона здоров'я, старість, вцілілі, сім'я/діти, безробіття, житло та соціальна ізоляція, що не віднесена до інших категорій. В принципі, освіта не включається до ризиків чи потреб, за винятком випадку, коли вона допомогою малозабезпеченим сім'ям з дітьми.

22.01 Допомоги по соціальному захисту здійснюються через програми соціального захисту. Вони керуються та організовуються державними чи приватними органами, такими як фонди соціального забезпечення, державні установи, страхові компанії, державні чи приватні роботодавці та приватні інститути забезпечення добробуту та соціальної підтримки. Програми не обов'язково мають бути пов'язані з конкретними установами, нормативними документами чи законами, хоча в багатьох випадках вони пов'язані. Всі програми, засновані виключно на індивідуальних домовленостях або щодо яких існують одночасні взаємні угоди, не розглядаються як соціальний захист.

22.01 Якщо одночасно не виникатиме взаємна домовленість з працівником, витрати класифікуються як соціальний захист. Це стосується пенсій у зв'язку зі звільненням та з нагоди втрати годувальника, що виплачуються роботодавцем, а також безкоштовного житла, що пропонується пенсіонерам. Продовження виплати заробітної плати під час непрацездатності працівника у зв'язку з хворобою, материнством, інвалідністю, скороченням та іншими обставинами відображається як допомога по соціальному захисту, що надається роботодавцем.

22.01 Програми, що контролюються - це програми, в яких уряд приймає всі принципові рішення щодо рівня пільг, умов їх сплати та способу фінансування програми. Соціальний захист, що контролюється урядом, як правило, запроваджується законом чи нормативними актами. Він включає в себе програми, які забезпечують соціальний захист державним службовцям по тій же схемі, по якій широке населення забезпечується програмами, що контролюються урядом. Тим не менш, до нього не включаються програми, які уряд може створити в ролі роботодавця без відповідних суб'єктів, що контролюються урядом в приватному секторі.

22.01 До прикладів програм, контрольованих урядом, включаються наступні:

-) Ненакопичувальні програми, створені урядом для забезпечення соціальної відповідальності, такі як програми підтримки доходу або програми компенсації оренди;
-) Програми, що управляються фондами соціального страхування;
-) Програми, спочатку засновані в приватному секторі, і щодо яких уряд пізніше взяв на себе відповідальність.

22.01 Нижче наведені приклади не контрольованих урядом програм:

-) Програми, що управляються некомерційними організаціями, як-от товариства взаємної вигоди, дружні товариства та установи, що спільно управляються соціальними партнерами;
-) Програми, що управляються комерційними страховими компаніями;
-) Неавтономні програми, що управляються роботодавцями. До них входять накопичувальні схеми, у яких на балансі наявні окремі резерви для покриття зобов'язань по виплаті допомоги в майбутньому та нефінансовані програми без таких окремих резервів.

22.01 При використанні інформації щодо окремих програм рахунки соціального захисту забезпечують багатовимірний огляд соціального захисту, як описано в публікації «Європейська система інтегрованої статистики та статистики соціального захисту», ESSPROS, Євростат, 2008 рік. Рахунки описують розмір і склад допомоги по соціальному захисту, її фінансування та відповідні адміністративні витрати. Допомоги по соціальному захисту класифікуються за такими функціями, як хвороба і старість, за такими типами, як готівкова чи натуральна форма, та залежно від того чи перевірені вони на предмет потреби. Базові програми класифікуються залежно від їх контрольованості урядом та належності до базових чи додаткових програм.

22.01 Для кожної програми соціального захисту надається інформація про доходи та видатки, а також вся якісна інформація, як-от сфера, фінансування, історія та основні зміни з плином часу.

22.01 Стандартна інформація щодо різних окремих програм соціального захисту є основною системою соціального захисту і доповнюється різними модулями. Серед модулів можливі наступні модулі:

-) Модуль, що охоплює одержувачів пенсій;
-) Модуль щодо чистої допомоги по соціальному захисту. Він включає в себе вплив податків та соціальних внесків, що сплачуються з допомоги бенефіціарами, та обсягу надання соціальної допомоги у вигляді податкових пільг чи податкових кредитів.

22.01 Концепції та класифікації рахунків соціального захисту тісно пов'язані з відповідними рахунками в центральній основі. Основною відмінністю між допомогою по соціальному захисту та соціальними допомогам в центральній основі є те, що остання включає витрати на освіту. Іншою відмінністю є те, що допомога по соціальному захисту може включати перекази капіталу на соціальні цілі. Проста оглядова таблиця (наведена в Таблиці 22.18) показує ці зв'язки і в той же час дає огляд розміру і складу допомоги по соціальному захисту в країні.

22.01 Тісний зв'язок між стандартною статистикою національних рахунків і статистикою соціального захисту надає можливості для обох типів статистики. З точки зору статистики соціального захисту, вони можуть відноситися до офіційної статистики за економікою країни, як-от економічне зростання та державні фінанси. Статистика національних рахунків, що розподіляється на програми соціального захисту, може допомогти при перевірці повноти та достовірності статистики соціального захисту. Процес складання обох видів статистики також може бути пов'язаним, що дозволяє зекономити витрати на складання, підвищити надійність і надати нові можливості, як-от підготовка статистики соціального захисту з такою ж періодичністю, яку має статистика національних рахунків.⁴ Аналогічні переваги стосуються і національних рахунків. Рахунки соціального захисту відносно легко підготувати на основі галузевих рахунків та таблиці щодо державних витрат за функцією КФОУ, при цьому, вони використовуються для створення економічної та соціальної політики. Крім того, вони дозволяють здійснювати перевірку достовірності та повноти стандартної статистики національних рахунків, як-от соціальна допомога та внески.

22.01 ОЕСР також публікує дані про соціальні видатки за окремими програмами в Базі даних соціальних видатків (SOCX). Вона збирає дані для країн, що не входять до ЄС, тоді як Євростат надає ОЕСР дані щодо витрат на соціальний захист для країн-членів ЄС. Особливістю роботи ОЕСР в області соціальних витрат - це орієнтованість на міжнародні порівняння чистих соціальних витрат. Вони включають коригування впливу на споживання домашніх господарств відмінностей у податках на виробництво та імпорт.

Сателітні рахунки туризму

22.01 Допоміжний рахунок туризму (див. Допоміжний рахунок туризму: рекомендована методологічна основа, 2008, публікація в рамках спільної відповідальності Євростату Європейської комісії, ОЕСР, Всесвітньої туристської організації, Статистичного відділу ООН) дає огляд ресурсів та використання товарів і послуг для різних видів туризму та їх значення для внутрішньої зайнятості, платіжного балансу, державних фінансів та особистих і ділових доходів.

22.01 «Туризм» являє собою діяльність осіб, які подорожують і перебувають за межами їх звичайного середовища протягом періоду, що не перевищує один рік і при цьому головна мета не повинна бути пов'язана з працевлаштуванням особи-резидента в місці відвідування. До цієї діяльності входить все те, що відвідувачі роблять перед поїздкою або під час поїздки. Це не обмежується такою типовою туристичною діяльністю, як екскурсії, засмагання та відвідування визначних місць.. Подорожі з метою ведення бізнесу та для освіти і професійної підготовки також можуть бути частиною туризму.

22.01 Попит, створений туризмом, охоплює різні товари і послуги, в яких визначне місце займають проїзд, послуги проживання та харчування. Для досягнення міжнародної порівнянності характерні товари туризму визначено як товари, які б в більшості країн можливо б не існували в значних кількостях у разі відсутності відвідувачів або щодо яких рівень споживання значно б зменшився, та щодо яких можна отримати статистичну інформацію. Товари, пов'язані з туризмом, є залишковою категорією. Це стосується навіть товарів, які визнані такими, що притаманні туристській галузі в певній країні, але ця особливість не визнається такою на рівні всього світу.

Розклад поширення ESSPROS визначається Постановою 458/2007 Європейського парламенту і Ради від 25 квітня 2007 року.⁴

22.01 Деякі послуги для туризму, як-от проживання в других будинках чи транспортування в приватних автомобілях, можуть здійснюватися в великих обсягах за власний рахунок. Тим не менш, в центральній основі, на відміну від рахунку власних житлових послуг, транспортні послуги, вироблені в домашніх господарствах для власної вигоди, не розглядаються як виробництво. Рекомендується слідувати цій конвенції для допоміжного рахунку туризму. Але для країн, в яких послуги транспортування за власний рахунок мають великі обсяги вони можуть відображатися на допоміжному рахунку туризму окремо.

22.01 Ключовим показником, що описує попит на туризм, є туристське споживання домашніх господарств, уряду, некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства та бізнес. Він складається з таких компонентів:

-) Витрати відвідувачів на кінцеве споживання в грошовій формі;
-) Витрати відвідувачів на кінцеве споживання в натуральній формі, як-от житлові послуги за власний рахунок;
-) Туристські соціальні перекази в натуральній формі, такі як індивідуальні неринкові послуги, що використовуються відвідувачами, у тому числі медичне обслуговування в спа-салоні і неринкові послуги музею;
-) Туристські ділові витрати. Сюди включаються туристські витрати, віднесені до проміжного споживання, і не включаються інші витрати співробітників у відрядженні, що оплачуються компаніями, як-от оплата за харчування, яка розглядається як винагорода в натуральній формі. Як наслідок, туристичні ділові витрати не представляють загальне споживання відвідувачів під час ділових поїздок.
-) Крім того, для того, щоб підкреслити економічне значення дій, що вживаються державними органами з метою створення сприятливих умов для розвитку туризму, пропонується спеціальний метод вимірювання сукупної вартості туристичного колективного споживання. Це відноситься до таких видів діяльності, як розвиток туризму державною одиницею, підтримка порядку і безпеки та утримання громадського простору.

22.01 Ресурси і використання товарів та послуг для туризму, а також додана вартість та зайнятість в результаті туризму, може відображатися в таблиці ресурсів та використання, розрізняючи свої характерні товари та галузі і товари, пов'язані з туризмом.

22.01 У своєму допоміжного рахунку туризму, країни можуть здійснювати подальшу деталізацію, виходячи з тривалості перебування, мети візиту, таких особливостей відвідувачів, як приналежність їх до міжнародних чи внутрішніх відвідувачів.